

Europees beleid ten aanzien van illegaal hout

Eind 2005 heeft de Europese Unie het EU-actieplan over wetshandhaving, goed bestuur en handel in de bosbouw aangenomen (*Forest Law Enforcement, Governance and Trade*). Door het versterken van goed bestuur en het vergroten van de transparantie in de bosbouwsector wordt de ecologische en sociale schade van de ongecontroleerde houtkap tegengegaan en het inkomen uit de houthandel voor veelal arme producentenlanden vergroot.

De kern van het actieplan bestaat uit een aantal bilaterale overeenkomsten tussen de EU en houtproducerende landen. In deze zogenaamde *Voluntary Partnership Agreements* (VPA's) komen de EU en haar partnerlanden overeen het probleem van illegaal hout aan te pakken door gezamenlijk een aantal activiteiten op te zetten die het goede beheer van de bosbouwsector in het betreffende land moeten versterken. Het gaat bijvoorbeeld om het verstrekken van technische en financiële assistentie ter versterking van goed bosbeheer, het opzetten van de noodzakelijke verificatie systemen om illegaliteit te bestrijden en het vergroten van de belastinginkomsten uit de handel in hout.

Door middel van een licentiesysteem verzekert de Europese Unie zich ervan dat het ingevoerde hout conform de wetten van het houtproducerende land en met inachtneming van sociale en ecologische normen geogst en verhandeld is. Daartoe krijgt hout voordat het wordt verscheept een exportvergunning. Het vergunningensysteem garandeert dat alleen legaal hout de EU binnenkomt. Hout uit Flegt-landen zonder zo'n vergunning wordt geweerd. Het actieplan geldt alleen voor landen waarmee een overeenkomst wordt gesloten. De EU onderhandelt over een partnerschapsovereenkomst met onder meer Maleisië, Indonesië, Gabon, Ghana en Kameroen.

Illegaal hout dat via niet-Flegt landen naar de EU wordt verscheept, valt niet onder het actieplan. Dat hout kan de Europese Unie op basis van de regels voor vrijhandel van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) niet weigeren.

De VPA's worden vaak gepresenteerd als dé maatregel voor het tegengaan van de handel in illegaal hout, terwijl vrijwillige aanpak om illegale houtkap te bestrijden onvoldoende is. Elk vrijwillig systeem steunt op goodwill en het Europese voorstel dat momenteel op tafel ligt, bevat geen mogelijkheden om houtimport van landen die geen partnerschap met de EU aangaan aan te pakken, of om bedrijven en individuen die illegaal gekapt hout verhandelen te vervolgen. Bij vrijwillige afspraken zullen handelaren immers toch via andere landen hun illegale producten afzetten.

Uit onderzoek blijkt dat met de VPA's slechts 5% van de Nederlandse houtimport daadwerkelijk wordt gecontroleerd op legaliteit. Het merendeel van het hout uit risicolanden in Afrika, Zuid Amerika en Azië zal nog steeds ons land ongecontroleerd binnen komen. Reden hiervoor is de beperking van het importverbod tot alleen de welwillende landen die een partnershipverdrag willen afsluiten. Malafide handelaren via andere landen hebben bovendien nog altijd vrij spel om illegaal hout op de Europese markt aan te bieden. En ten derde is er slechts een beperkt aantal houtproducten dat voor het licentiesysteem in aanmerking komt. VPA's zijn dus niet de oplossing voor het

illegaal hout probleem, maar slechts een eerste stap om de handel in illegaal hout definitief uit te bannen.